

Analýza účtování a vykazování v cizí měně ve společnosti XY

Mojmír Boček

Bakalářská práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

---

nascannované zadání s. 1

nascannované zadání s. 2

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je analyzovat účtování a vykazování v cizí měně ve společnosti XY. V teoretické části jsou shrnuty teoretické poznatky týkající se cizoměnových operací. Praktická část se zabývá analýzou procesu účtování a vykazování v cizí měně v uvedeném podniku a z ní vyplývajícími doporučeními a návrhy v oblasti cizoměnových operací.

Klíčová slova: Cizí měna, platební styk, deviza, kurs, kursový rozdíl, riziko, valuta, účtování, vykazování

ABSTRACT

My work objective is to analyze foreign currency accounting and presenting in firm XY. In theoretic part are executed summary of theoretic knowledge concerning of foreign currency operations. Practical part deals with an analyse of foreign currency accounting and presenting process in firm and with consequential proposals and intruduction in foreign currency operations section.

Keywords: Foreign currency, system of payments, foreign exchange, exchange, exchange difference, risk, currency, accounting, presenting

Motto: Co je v domě, není pro mě.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 LEGISLATIVA	10
1.1 ÚČTOVÁNÍ CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ.....	10
1.2 PLATEBNÍ STYK SE ZAHRANIČÍM A JEHO ZAJIŠTĚNÍ.....	10
2 CIZÍ MĚNY A KURSOVÉ ROZDÍLY V PODVOJNÉM ÚČETNICTVÍ.....	11
2.1 KURSOVÉ ROZDÍLY A PŘEVODY	11
2.1.1 Rozvahové kursově rozdílů	12
2.1.2 Kursově rozdílů v průběhu roku	13
2.1.3 Kursově rozdíl při směně.....	14
2.2 KURSY ČNB	14
2.3 POKLADNA.....	15
2.3.1 Účtování denním kursem.....	15
2.3.2 Účtování pevným kursem.....	16
2.4 BANKA	17
2.5 POHLEDÁVKY.....	17
2.6 ZÁVAZKY.....	18
2.7 PŘEPOČET PRO ÚČELY PLATBY DANÍ MIMO DPH	18
2.8 DPH A CIZÍ MĚNY PŘI NÁKUPU ZE ZAHRANIČÍ	18
2.9 DPH A CIZÍ MĚNY PŘI PLNĚNÍ V TUZEMSKU	19
2.9.1 Cena v cizí měně	20
2.9.2 Cena v české měně a platba v cizí měně.....	20
2.10 ČÁSTEČNĚ INKASOVANÁ POHLEDÁVKA.....	20
2.11 ZÁLOHA V CIZÍ MĚNĚ.....	21
2.12 SLUŽEBNÍ CESTY	21
3 PLATEBNÍ STYK SE ZAHRANIČÍM A JEHO ZAJIŠTĚNÍ.....	23
3.1 ZÁKLADNÍ POJMY PLATEBNÍHO STYKU	23
3.2 NÁSTROJE PLATEBNÍHO STYKU	23
3.2.1 Hotovostní platební styk.....	24
3.2.2 Bezhotovostní platební tyk.....	24
3.3 BANKOVNÍ ZÁRUKA	29
4 DEVIZOVÁ RIZIKA	31

4.1	SPOTOVÁ TRANSAKCE	31
4.2	DEPOZITA	31
4.3	TERMÍNOVÁ (FORWARD) OPERACE	32
4.4	VÝMĚNNÁ (SWAP) OPERACE.....	32
4.5	DEVIZOVÉ OPCE	32
5	ODPOVĚDNOST ZA CIZOMĚNOVÉ OPERACE	33
II	PRAKTICKÁ ČÁST	34
6	ANALÝZA CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ VE FIRMĚ XY.....	35
6.1	STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ FIRMY	35
6.2	OBJEM ZAHRANIČNÍCH OBCHODŮ	35
6.3	ANALÝZA ÚČTOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ O CIZÍCH MĚNÁCH A KURSOVÝCH ROZDÍLECH VE SPOLEČNOSTI XY	36
6.3.1	Kursy ČNB	36
6.3.2	Pokladna.....	37
6.3.3	Banka	38
6.3.4	Pohledávky a závazky	39
6.3.5	DPH	40
6.3.6	Částečně inkasovaná pohledávka nebo závazek	40
6.3.7	Záloha v cizí měně	41
6.3.8	Služební cesty	42
6.4	ANALÝZA PLATEBNÍHO STYKU SE ZAHRANIČÍM	43
6.5	ANALÝZA ZAJIŠTĚNÍ DEVIZOVÝCH RIZIK	44
6.6	ANALÝZA ODPOVĚDNOSTI ZA CIZOMĚNOVÉ OPERACE	44
7	NÁVRH DOPORUČENÍ PRO FIRMU XY V OBLASTI CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ.....	46
7.1	DOPORUČENÍ V OBLASTI ÚČTOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ V CIZÍCH MĚNÁCH A KURSOVÝCH ROZDÍLŮ.....	46
7.1.1	Pokladna a banka	46
7.1.2	Pohledávky a závazky	46
7.1.3	Služební cesty	47
7.2	DOPORUČENÍ V OBLASTI PLATEBNÍHO STYKU SE ZAHRANIČÍM	47
7.3	NÁVRH ZAJIŠTĚNÍ DEVIZOVÝCH RIZIK	48
7.4	NÁVRH ŘÍZENÍ ODPOVĚDNOSTI ZA CIZOMĚNOVÉ OPERACE	48
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ	53
	SEZNAM TABULEK	54
	SEZNAM PŘÍLOH	55

ÚVOD

Ve své bakalářské práci se věnuji cizoměnovým operacím. V současnosti stále více domácích firem provozuje obchod se zahraničními subjekty. Tomuto jevu napomáhá vstup České republiky do EU i letos zrušené kontroly na hranicích zejména se sousedními zeměmi. Jelikož naše země ještě nepřešla na jednotnou evropskou měnu je většina obchodního styku se zahraničím prováděna v cizí měně, což pro firmy znamená novou problematiku. Zejména se jedná o proces účtování a vykazování, zajištění platebního styku a v neposlední řadě i problematiku výkyvů devizových kursů. Tato práce se věnuje hlavně postupům účtování a vykazování v cizí měně, jelikož je nutné vědět, že účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny a to i u těch účtů, které jsou primárně vyjádřeny v měně cizí. To s sebou nese určité povinnosti účtování. Dále se práce dotýká i další problematiky, jako je již uvedené zajištění platebního styku, devizových rizik a konečně problematikou odpovědnosti za cizoměnové operace.

Mým prvním cílem je zpracovat teoretické poznatky týkající se těchto témat v teoretické části, která shrnuje informace čerpané z mě dostupných materiálů. Tato problematika je velice rozsáhlá, proto jsem se zaměřil pouze na procesy související s analyzovaným podnikem. Druhým cílem je analyzovat procesy účtování a vykazování v cizí měně ve firmě XY. Proto jsem v analytické části podrobně popsal tyto procesy tak, jak ve firmě přesně probíhají. Dále jsem se stručně zabýval analýzou platebního styku se zahraničím, zajištěním devizových rizik a odpovědností za cizoměnové operace. Můj poslední cíl je na základě analýzy zformulovat doporučení pro firmu XY v oblasti cizoměnových operací. Zformuloval jsem tedy doporučení ve kterém jsem uvedl své návrhy, které by měly na základě teoretické a analytické části zjednodušit či zefektivnit operace s cizí měnou. V závěru své práce uvedu závěr, ve kterém shrnu nakolik se dle mého názoru povedlo splnit výše uvedené cíle práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LEGISLATIVA

Význam legislativy a jejího dodržování v účetnictví je klíčový, jelikož není příliš možností pro „improvizaci“ a většina postupů je řízena zákonem. Nejdříve tedy uvedu názvy všech zákonů, vyhlášek, směrnic a nařízení, kterými se řídí účtování cizoměnových operací.

1.1 Účtování cizoměnových operací

Nyní strukturovaně uvedu zákony a směrnice, jimiž se účtování cizoměnových operací řídí. V textu práce jsou poté uvedeny některé znění důležitých paragrafů a odstavců.

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- České účetní standardy pro podnikatele

1.2 Platební styk se zahraničím a jeho zajištění

- Zákon č. 124/2002 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 191/195 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů

2 CIZÍ MĚNY A KURSOVÉ ROZDÍLY V PODVOJNÉM ÚČETNICTVÍ

„Účetnictví je disciplína, která se zabývá zachycením a popsáním stavu a vývoje majetku účetní jednotky. K tomu, aby účetnictví mohlo tento majetek účelně sledovat, provádět součty a vyčíslovat změny, zaznamenává veškerý majetek a také závazky, náklady, výnosy a další skutečnosti pomocí jednotné veličiny, kterou jsou peníze, konkrétně české koruny. Majetek a ostatní skutečnosti tedy pro účely účetnictví oceňujeme v české měně. Účetnictví pak pracuje s tímto číselným vyjádřením.“ [1, s. 14]

Zcela specifickou skupinu v oceňování, tj. v převodu na české koruny, můžou tvořit v cizí měně vyjádřené účetní případy. V této kapitole se budu zabývat případy, kdy je v rámci účetnictví podnikatelů účtováno o skutečnostech, vyjádřených v cizích měnách.

V případech, kdy ocenění vychází z údajů v cizí měně, zaznamenáváme v účetnictví nejen výslednou částku v cizí měně ale s ní většinou i původní částku v cizí měně. Tyto případy se nazývají účtováním v cizí měně.

Problematika účtování v cizích měnách řeší především jak správně vyjádřit přepočet mezi měnou domácí a cizí. Dále se zabývá rozdíly, které jsou způsobeny změnou kurzu cizí měny ke měně domácí.

Povinnost účtovat v cizích měnách o některých skutečnostech předepisuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů - § 4 odst. 12:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, podílů na obchodních společnostech, cenných papírů a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, devizových hodnot, s výjimkou zlata, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu, tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.“ [14]

2.1 Kursové rozdíly a převody

O přepočtu aktiv a pasiv na v cizí měně na českou měnu hovoří zákon o účetnictví - § 24 odst. 6:

„Majetek a závazky vyjádřené v cizí měně přepočítávají účetní jednotky na českou měnu kursem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou, a to v okamžiku ocenění

a) (k okamžiku uskutečnění účetního případu.), nebo b) (ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje.), a to pouze majetek a závazky uvedené v § 4 odst. 12.“ [14]

Pokud převádíme cizí měnu na koruny, činíme tak v průběhu účetního období při uskutečnění účetního případu a také při sestavování účetní závěrky.

Kursový rozdíl je v podstatě vyjádření korunového rozdílu u účtů v cizí měně při ocenění novým devizovým kursem ČNB. Upřesnění toho, kdy a jakým způsobem je účetní jednotka povinna vytvářet kursové rozdíly, je dáno vyhláškou č. 500/2002 Sb., ve znění vyhlášky č. 472/2003, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška) - § 60 Metoda kursových rozdílů (K § 4 odst. 8 zákona) odst. 1 a odst. 3:

„(1) Kursové rozdíly vznikající při ocenění majetku a závazků uvedených v § 4 odst. 12 zákona k okamžiku uskutečnění účetního případu, ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, se účtují na vrub účtu finančních nákladů nebo ve prospěch účtu finančních výnosů.

(3) Kursové rozdíly z cenných papírů a podílů se při ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, neúčtují samostatně na příslušné účty nákladů a výnosů, ale jsou součástí ocenění reálnou hodnotou nebo ocenění ekvivalencí, at je účtována výsledkově nebo rozvahově. Pokud není cenný papír nebo podíl oceněn reálnou hodnotou nebo ekvivalencí, pak se kursové rozdíly účtují prostřednictvím rozvahových účtů v účtové skupině 41. Pokud není dluhový cenný papír oceněn reálnou hodnotou nebo se podle § 27 zákona reálnou hodnotou neocenuje, pak se kursový rozdíl účtuje na vrub finančních nákladů a ve prospěch finančních výnosů.“ [7]

2.1.1 Rozvahové kursové rozdíly

Jsou to ty rozdíly, které vznikají při přepočtení cizích měn na měnu českou v okamžiku sestavení účetní závěrky. Znamená to, že v průběhu určitého období se kursový rozdíl nezjišťuje a zjišťuje se až v určitém stanoveném okamžiku. Veškeré rozvahové kursové rozdíly se účtují do nákladů či výnosů. Neplatí u některých cenných papírů.

2.1.2 Kursové rozdíly v průběhu roku

Přepočítávání položek rozvahy v cizí měně může být i několikrát do roka. Pokaždé použijeme jiný kurs přepočtu cizí měny a vznikne nám opět kursový rozdíl. Nejčastěji u splacení závazků a inkasu za pohledávky. Vznikne tedy opět kursový rozdíl, který bude ziskem, nebo ztrátou podniku.

I když se kursové rozdíly účtují pro všechny majetek, který je ze zákona o účetnictví povinně evidován v cizí měně, tak vyhláška určuje výjimku, kdy o kursových rozdílech účtovat nemusíme a jejich vyjádření probíhá až v okamžiku účetní závěrky.

Vyhláška - § 60 Metoda kursových rozdílů (K § 4 odst. 8 zákona) odst. 2:

„Kursové rozdíly podle odstavce 1 lze při postupném splácení pohledávek a závazků a při pohybech na účtech v účtové skupině 21, 22 a 26 vyúčtovat na vrub účtu finančních nákladů a ve prospěch účtu finančních výnosů až ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní uzávěrka.“ [7]

To znamená, že například v případě částečně placené pohledávky, nebo závazku může účetní jednotka volit mezi následujícími variantami [1, 2]:

- a) účtovat v okamžiku částečné platby o kursovém rozdílu zaplacené části,
- b) účtovat v okamžiku částečné platby o kursovém rozdílu zbývající části,
- c) účtovat pouze při uzávěrce o kursovém rozdílu zbývající části.

Zdrojem pravidel, kdy o kursových rozdílech účtovat a kdy ne bude Český účetní standard pro podnikatele č. 006-Kursové rozdíly, odstavce:

„2.2 U kursových rozdílů, které vznikají v průběhu účetního období při ocenění majetku a závazků v § 4 odst. 12 zákona, se uskutečněním účetního případu rozumí zejména

- a) úhrada závazku a inkaso pohledávky,
- b) postoupení pohledávky a vklad pohledávky,
- c) převzetí dluhu u původního dlužníka,
- d) vzájemné započtení pohledávek,
- e) úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou,
- f) převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.

2.3 Kursové rozdíly nevznikají při

- a) oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka bude plnit dlužník jiný
- b) dohodě o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků, s výjimkou změny na Kč.
- c) splácení peněžních vkladů do obchodních společností a družstev.“ [6]

2.1.3 Kursový rozdíl při směně

„Poslední typ kursových rozdílů může vzniknout při směně české koruny za měnu cizí a to v případě, kdy v účetnictví použijeme jiný kurs, než ten, kterým byl obchod proveden. Tento rozdíl můžeme nazývat kursovým rozdílem při směně.“ [1, s. 21]

Zákon o účetnictví - § 24 odst. 6 poslední věta:

„V případě nákupu nebo prodeje cizí měny za českou měnu lze k okamžiku ocenění použít kursu, za který byly tyto hodnoty nakupeny nebo prodány.“ [14]

2.2 Kursy ČNB

„Problematiku převodu cizí měny na měnu českou můžeme dále rozdělit na dvě skupiny problémů podle měny, kterou převádíme. První skupinu tvoří měny pro které ČNB vyhláší směnný kurs. Druhou skupinu tvoří měny ostatních zemí, pro které ČNB kurs nevyhláší.“ [1, s. 17]

Platí, že pro přepočet je nutné použít kurs vyhlášený ČNB ke dni uskutečnění účetního případu. Zákon však připouští i použití pevného kurzu, tedy možné použití pevného shodného kursu po delší období.

Zákon o účetnictví - § 24 odst. 7:

„Pro účely ocenění podle odst. 2 písm. a) může účetní jednotka použít pro přepočet cizí měny na českou měnu pevný kurs kterým se rozumí kurs stanovený vnitřním předpisem účetní jednotky na základě kursu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou, používání účetní jednotkou po předem stanovenou dobu. Stanovená doba nesmí přesáhnout účetní období. Jako kurs devizového trhu, na jehož základě se pevný kurs stanoví, použije účetní jednotka kurs devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou k prvnímu dni ob-

dobí, pro které je pevný kurs používán. Při používání pevného kursu může účetní jednotka tento kurs změnit svým vnitřním předpisem i v průběhu stanovené doby, v případech vyhlášení devalvace a revalvace české koruny musí být pevný kurs změněn vždy.“ [14]

„Jelikož ČNB vyhláší denní kurz až ve 14.15 hod.“ [17] tak pro operace před touto hodinou není denní kurz fakticky znát a podle pramenů práce lze použít kurz předchozího dne.

Pokud se používá pevný kurs tak nejčastěji se používá pro celé jedno účetní období, nebo měsíc. Vždy platí kurs vyhlášený ČNB pro zvolené období jednotky pro pevný kurz, tedy např. pro 1. leden, 1. den účetního období, nebo pro první den v měsíci. Pokud se účetní jednotka rozhodne změnit hodnotu pevného kursu ČNB na jinou hodnotu jiného dne, je to zákonem umožněno.

„Pro účtování v rámci účetní závěrky, tj. při účtování rozvahových (viz výše) kursových rozdílů je možné použít jediné kurs ČNB pro tento závěrkový den.“ [1, s. 26]

Pro měny, jejichž kursy ČNB nevyhláší platí, že můžeme použít kurs zahraniční centrální banky vůči naší koruně. Je to ovšem málo častý případ. Jiná možnost je tedy použít přepočít pomocí eura, nebo amerického dolaru.

2.3 Pokladna

„Při účtování valut, které má účetní jednotka uloženy v pokladně (např. účet 211) nebo které převádí mezi pokladnami, resp. mezi bankou a pokladnou (např. účet 261), je potřeba při každém pohybu ocenit přírůstek nebo úbytek valut v korunách. Přepočít cizí měny na koruny v průběhu roku provádíme pro částku právě přijatou nebo vydanou z pokladny vždy, pro valuty ležící v pokladně bez pohybu přepočít při změně kursu dělat můžeme, ale nemusíme.“ [1, s. 30]

„Při účtování valutové pokladny je z praktického hlediska nutné vést analytickou evidenci a cizí měny účtovat odděleně. Vyhláška ani zákon to sice nepřikazují, ale umožňují.“ [1, s. 31]

Účtování se provádí denní, nebo pevným kursem, podle stanovení ve vnitropodnikových účetních směrnících.

2.3.1 Účtování denním kursem

Jednotka účtuje o kursových rozdílech denním kursem ČNB třemi metodami

- a) Kursové rozdíly rozvahové
- b) Kursové rozdíly při každém pohybu
- c) Kursové rozdíly v pravidelných intervalech

Kursové rozdíly rozvahové

Jak již bylo uvedeno výše, při účetní operaci na pokladně vznikne většinou rozdíl mezi zůstatkem v korunách a zůstatkem v cizí měně přepočteným na koruny aktuálním kurzem. Tento rozdíl v okamžiku sestavení účetní bilance nazveme opět jako kursový rozdíl a zaúčtujeme ho na vrub nákladů, nebo výnosů.

Jednotka tedy neúčtuje kursové rozdíly v okamžiku provedení operace. Pouze koriguje zůstatky v české měně o změnu cizí měny násobenou aktuálním kurzem. V den sestavení bilance ovšem přepočítá zůstatek cizí měny aktuálním kurzem a korigované zůstatky v české měně a zjistí kursový rozdíl.

Kursové rozdíly při každém pohybu

Jednotka spočítá aktuální kursový rozdíl tak, že po každé operaci na pokladně vynásobí tuto operaci aktuálním kurzem a koriguje o ní opět zůstatek v české měně. Ovšem zůstatek v cizí měně vynásobí také aktuálním kurzem a rozdíl mezi těmito zůstatky v české měně je kursový rozdíl. Kumulovaný rozdíl po více účetních operacích v celém období a po závěrečce bude stejný jako v případě použití kursového rozdílu rozvahového.

Kursové rozdíly v pravidelných intervalech

Při této metodě se ve valutové pokladně nezjišťuje kursový rozdíl ani na konci účetního období ani po každé provedené operaci, ale vždy v nějakém pravidelném intervalu, nejčastěji vždy na konci měsíce. [1, 2]

2.3.2 Účtování pevným kurzem

Jednotka by v tomto případě počítala valuty v pokladně po zvolené období (rok, měsíc, čtvrtletí) stejným kurzem. Po toto období by nebyl žádný důvod počítat kursové rozdíly a vedlo by to ke značnému zjednodušení. Ovšem na úkor přesnosti průběžného stavu v případě velkých výkyvů kursu cizí měny. Ovšem pro období účetní závěrky je vždy nutné použít kurz platný k poslednímu dni v roce.

2.4 Banka

O bance a o měně v cizím účtu v ní vedeném a o pohybech na něm se účtuje obdobně jako o pokladně. Tedy i zde účtujeme o kursových rozdílech při každém pohybu na účtu, nebo pohyby násobíme aktuálním kursem a rozdíl počítáme při závěrce, nebo na konci jiného období (čtvrtletí, měsíc). Dále je vhodné mít opět analytické členění účtů podle měn, popř. bank.

2.5 Pohledávky

„O pohledávce, nebo závazku účtujeme nejčastěji dvakrát. Poprvé při vzniku a podruhé při zániku. Dále o nich účtujeme při sestavení účetní závěrky.“ [1, s. 41] Při sestavení závěrky o nich účtujeme obdobně jako v případě valutové pokladny, tedy platí aktuální kurs ČNB pro tento den a o kursovém rozdílu se účtuje jako o kursovém zisku, či ztrátě.

Jednotka může při účtování pohledávek použít jako v případě valutové pokladny buď pevný kurs, nebo denní kurs.

Důležité také je určit správně den pro stanovení kursu.

Český účetní standard pro podnikatele č. 001, odst. 2.4.3

„Pro potřeby ocenování pohledávek a závazků vyjádřených v cizí měně ke dni jejich vzniku lze za okamžik uskutečnění účetního případu považovat u dodavatele den vystavení faktury, nebo obdobného dokladu, u odběratele den jejího přijetí, nebo přijetí obdobného dokladu.“ [6]

Při účtování pevným kursem nevznikne mezi vznikem pohledávky a jejím inkasem žádný kursový rozdíl

Pokud použijeme aktuální denní kurs ČNB, bude fakturovaná částka a částka inkasovaná v domácí měně rozdílná a vznikne kursový zisk, nebo ztráta dle označení účtových tříd.

Za povšimnutí stojí fakt, že z hlediska výnosů a příjmů zaúčtujeme jako výnos fakturovanou částku. Ovšem skutečný příjem je již „očištěn“ o kursový rozdíl.

2.6 Závazky

Proces účtování závazku v zahraniční měně a tvoření kursových rozdílů jsou v podstatě stejné jako u pohledávek.

„U pohledávek a závazků není nutné rozlišovat z jakého titulu pohledávka nebo závazek vznikly. Postupujeme stejně v případě pořízení zboží, dodání, nebo poskytnutí služeb i při nákupu dlouhodobého majetku.” [1, s. 45] „V případě nákupu dlouhodobého majetku, materiálu, nebo zboží je kursový rozdíl vždy nákladem, nebo výnosem a nevstupuje do pořizovací ceny.” [2]

2.7 Přepočítání pro účely platby daní mimo DPH

Někdy je nutné přepočítat cizí měnu na měnu českou pro účely platby daně. Daně se odvádějí v české měně i v případě, kdy je základ pro výpočet daně vyjádřen v měně cizí.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů - § 38 odst. 3:

„Při přepočtu základu daně pro zvláštní sazbu daně použije plátce daně, který má sídlo nebo bydliště na území České republiky, kurs uplatněný v účetnictví.” [15]

„Např. Srážková daň se odvádí v české měně a její výše je dána kursem, který jsme užili v účetnictví v den uskutečnění plnění. Následné změny kursu v období mezi sražením daně a jejím odvedením finančnímu úřadu již nemají na její výši vliv.” [1]

2.8 DPH a cizí měny při nákupu ze zahraničí

„Dodávky mezi zeměmi EU a tuzemskem se považují za tzv. intrakomunitární obchod a označují se jako pořízení zboží z jiného členského státu EU. Český odběratel je povinen DPH sám vypočítat a svůj závazek uvést v běžném danovém přiznání k DPH, kde uvede rovněž nárok na odpočet téže částky DPH, kterou přiznal, splní-li podmínky nároku.” [2, s. 145]

Přepočítání pro stanovení výše odvodu DPH a přepočítání pro zaúčtování účetní operace není vždy stejné. Je to způsobeno tím, že účetní jednotka použije pro zaúčtování operace kurs ze dne uskutečnění účetního případu a pro stanovení výše odvodu DPH použije kurs platný ke dni, kdy má povinnost přiznat daň. Tyto kursy nemusí být stejné pokud jednotka nepoužívá pevný kurs pro určité období.

Den, kdy je poplatník povinen přiznat daň, a tedy rozhodný den pro přepočtení cizí měny pro účely DPH, je dán zákonem o DPH.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 4 odst. 4):

„Pro účely zákona se pro přepočtení cizí měny na české koruny použije kurs devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou a platný pro osobu provádějící přepočtení ke dni vzniku povinnosti přiznat daň, popřípadě přiznat osvobození od daně.

Při pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie je den, kdy má účetní jednotka povinnost přiznat daň stanoven § 25 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů:

(1) Při pořízení zboží z jiného členského státu vzniká plátcovi nebo osobě identifikované k dani povinnost přiznat daň

a) ke dni vystavení daňového dokladu, pokud byl daňový doklad vystaven osobou registrovanou k dani v jiném členském státě před patnáctým dnem měsíce, který následuje po měsíci, v němž bylo zboží pořízeno, nebo

b) k patnáctému dni v měsíci, který následuje po měsíci, v němž bylo zboží pořízeno.” [11]

Při dovozu zboží mimo země EU vzniká daňová povinnost dnem, kdy vzniká povinnost uhradit clo. [1, 2]

2.9 DPH a cizí měny při plnění v tuzemsku

Účetní jednotka někdy potřebuje vystavit fakturu v cizí měně. „Pokud je faktura vystavována na žádost plátce DPH, musí splňovat náležitosti daňového dokladu, tedy obsahovat údaj o základu daně a dani v české měně.” [1, s. 54]

Podle zákona č. 235/ 2004 Sp., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, vždy musíme vyjádřit poměr mezi vyjádřením v cizí a české měně. Existují dva případy:

a) Cena je stanovena v cizí měně a tu přepočítáváme na koruny

b) Cena je stanovena v české měně a platba v cizí a českou měnu v podstatě přepočítáváme na měnu cizí

2.9.1 Cena v cizí měně

Je rozdíl, zda účetní jednotka použije pro přepočítání na českou měnu denní, nebo pevný kurs. Avšak pokud účetní jednotka použije pro zaúčtování operace jeden z těchto dvou kursů, musí ten stejný typ kursu použít i v rámci přepočtu DPH.

Stejně jako při nákupu ze zahraničí v předchozí části bude základ daně a DPH plátce přepočítáno kursem platným v den zdanitelného plnění.

2.9.2 Cena v české měně a platba v cizí měně

V případě, že cena je sjednána v české měně a pouze platba proběhne v měně cizí se pro přepočet na cizí měnu použije kurs dohodnutý oběma účastníky. V účetnictví bude zanesen prodej v české měně. [1, 2]

2.10 Částečně inkasovaná pohledávka

I když se kursové rozdíly účtují pro všechny majetek, který je ze zákona o účetnictví povinně evidován v cizí měně, tak vyhláška určuje výjimku, kdy o kursových rozdílech účtovat nemusíme a jejich vyjádření probíhá až v okamžiku účetní závěrky.

Jak již bylo poznamenáno v kapitole „Kursové rozdíly a převody“ v případě částečně placené pohledávky, nebo závazku může účetní jednotka volit mezi následujícími variantami:

- a) účtovat v okamžiku částečné platby o kursovém rozdílu zaplacené části,
- b) účtovat v okamžiku částečné platby o kursovém rozdílu zbývajících částí,
- c) účtovat pouze při uzávěrce o kursovém rozdílu zbývajících částí.

Ad a) Při částečné platbě se vytvoří kursový rozdíl pouze na placenou část a zbylá část zůstává ohodnocena původním kursem. V den závěrky se zbylá část ohodnotí aktuálním denním kursem

Ad b) Částečná platba se ohodnotí aktuálním kursem a její vyjádření v domácí měně se odečte od původně ohodnocené plné hodnoty pohledávky v domácí měně. V den závěrky se ohodnotí zůstatek pohledávky v cizí měně aktuálním kursem a rozdíl tohoto ohodnocení a zůstatku pohledávky v české měně je kursový rozdíl.

Ad 3) Zde se nevytváří kursový rozdíl k platbě, ale ke zbylé nezaplacené části.

2.11 Záloha v cizí měně

Účtování o záloze se podobá účtování o postupně splacené pohledávce či závazku. Ovšem o zálohové faktuře se stejně jako v české měně neúčtuje. V okamžiku zaplacení zálohy vznikne pohledávka-poskytnuté provozní zálohy. V okamžiku, kdy obdržíme a zaúčtujeme fakturu, přiřadíme jí zálohovou platbu (shodně jako v některém ze tří případů částečně placené pohledávky, tedy s výpočtem kursového rozdílu placené části, k nezaplacené části a bez výpočtu kursových rozdílů v průběhu roku).

Česká republika od vstupu do EU, potažmo její účetní jednotky, účtuje o DPH již při zálohových platbách. Nutnost převést cizí měny kvůli DPH vzniká při účtování záloh. Okamžik uskutečnění účetního případu a okamžik povinnosti přiznat daň je shodný a tedy i kurs pro výpočet DPH. [1, 2]

2.12 Služební cesty

Většinou se od účtování cestovních příkazů na služební cesty nejčastěji odvíjejí operace na valutových pokladnách.

O tom v jakém kursu má proběhnout směna mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem hovořil do 31.12.2006 zákon č.119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů - § 21. Toto se ovšem týkalo pouze případů, kdy byla záloha, nebo vyúčtování vyplaceno v jiné měně, než bylo předepsáno vyhláškou, nebo když zaměstnanec vrátil přeplatek v jiné měně, než ve které obdržel zálohu. V současné době je tento zákon již zrušen a v platnost od 1.1.2007 vešel zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (§ 151-155 a § 182-189)

V účetnictví je způsob přepočtu cizí měny na měnu českou vymezen zákonem o účetnictví. Jednotka tedy užije, denní či pevný kurs, podle pravidel ve směrnících.

Zákoník práce se ovšem použije při vyúčtování zálohy, kdy si zaměstnanec byl nucen v zahraničí směnit poskytnutou měnu na měnu jinou. Zde použije zaměstnavatel zaměstnancem doložený kurz, kterým byla poskytnutá měna v zahraničí směněna na jinou měnu. Dále pokud je zaměstnanci poskytnuta záloha v české měně, nebo v jiné než v prováděcím právním předpisu vydaném podle § 189 stanovené cizí měně pro příslušný stát (pokud je k této měně Českou národní bankou vyhlášen kurz) použijí se kurzy vyhlášené Českou národní bankou a platné v den vyplacení zálohy.

Den uskutečnění účetního případu, není nikde upřesněn, záleží tedy opět na přesnějším vymezení v každém případě zvlášť, či na uvedení ve směrnících.

Vrácení zálohy na služební cestu (cestovní příkaz)

Záloha se zaměstnanci vydá v den určení výše zálohy a na českou měnu se přepočítá kursem platným pro tento den. (podle směrníc). Při vrácení části zálohy a tedy odevzdání vyúčtování se použije opět přepočet platný pro tento den, pokud tento den bude označen jako uskutečnění účetního případu. Případný rozdíl na účtu „Pohledávky za zaměstnanci“ je označen jako kursový rozdíl a je o něm účtováno jako o zisku či ztrátě.

Pokud je přeplatek vrácen v korunách, je vrácen v jiné měně a je zde použit zákoník práce. Podle tohoto zákona vrátí zaměstnanec zbytek zálohy v kursu platném v den vyplacení zálohy, tedy ve stejném jako mu byla cizí měna vydána. Zde tedy kursový rozdíl nevznikne. Vznikne pouze u té části vyúčtované zálohy v den uskutečnění účetního případu v momentu vrácení zálohy a to pouze pokud je kurs pro tento den jiný, než v den, kdy byla výše zálohy určena.

Pokud zaměstnanec použije pro pracovní účely i svou vlastní zásobu zahraniční měny, je mu tato při vyúčtování cestovního příkazu proplacena dle zákoníku práce opět kursem platným v den, kdy je určena výše zálohy. Kursový rozdíl bude v tomto případě činit rozdíl v české měně mezi zálohou na cestovní příkaz (plus doplatek) s kursem platným pro den vyplacení zálohy a kursem platným pro den uskutečnění účetního případu.

Pokud zaměstnanec na služební cestě nakoupí cizí měnu a použije ji pro pracovní účely podle předpisů podniku tak tato částka se dle zákoníku práce vynásobí doloženým kursem, kterým byla tato částka v zahraničí směněna. A jak v cizí tak domácí měně se zahrne na účet pohledávek za zaměstnanci. Při vyúčtování cestovního příkazu se vynásobí kursem v den uskutečnění účetního případu, pokud je tento den takto označen. [1, 2, 12]

3 PLATEBNÍ STYK SE ZAHRANIČÍM A JEHO ZAJIŠTĚNÍ

Nedílnou součástí cizoměnových operací a jejich účtování je i platební styk mezi subjekty dvou zemí. Jelikož je to problematika velice rozsáhlá, zaměřím se pouze na základní vysvětlení pojmů a na případnou problematiku vztahující se k analyzovanému podniku v praktické části.

Budu se věnovat také zajištění platebního styku z pohledu omezení rizika. Riziko v platebním styku je zřejmé. Zejména se jedná o opoždění platby, zaplacení jen části smluvené částky, či nezaplacení vůbec. Je třeba přemýšlet nad zárukami platby za dodávky, či za smluvenou dodání kompletního zboží. Zejména u nových a neznámých obchodních partnerů. Jednotlivé podkapitoly se budou věnovat stupni záruk a riziku v platebním styku u jednotlivých výše uvedených platebních instrumentů.

3.1 Základní pojmy platebního styku

„Platební styk můžeme definovat jako vztah mezi plátcem a příjemcem, který je uskutečňován v určitých formách buď přímo mezi nimi, nebo prostřednictvím peněžního ústavu.“ [5, s. 27]

Příkazce, neboli plátce je fyzická nebo právnická osoba, která dává zprostředkujícímu subjektu příkaz k převodu.

Příjemce je fyzická nebo právnická osoba, která přijímá částku převodu.

Zprostředkující instituce nebo převádějící instituce jsou banky, pobočky bank, nebo jiné osoby, které provedou nebo zprostředkují převod peněžních prostředků.

„Příkaz k úhradě je jednoduchý a velmi rychle zpracovatelný instrument. Lze jej charakterizovat jako platební příkaz z podnětu plátce.“ [5, s. 38]

Příkaz k inkasu na rozdíl od příkazu k úhradě nevychází z podnětu plátce, ale z podnětu příjemce platby.

3.2 Nástroje platebního styku

„Nástrojem v platebním styku rozumíme druh instrumentu, na základě kterého banky a jiné instituce provádějí platební operace.“ [5, s. 34] V této kapitole se budu zabývat zejména

nástroji bezhotovostního platebního styku, ovšem existuje možnost i hotovostního platebního styku se zahraničím, která je ovšem málo využívaná.

3.2.1 Hotovostní platební styk

Hotovostní platební styk je formou platebního styku, která se provádí prostřednictvím bankovek a mincí, tedy hotových peněz. Jeho formy z pohledu bank jsou složení hotovosti ve prospěch účtu příjemce, poukaz na výběr peněžních prostředků ze svého účtu k výplatě v hotovosti, šek který je určen k výplatě v hotovosti a výběr hotovosti prostřednictvím výběrního lístku. Dále sem můžeme zahrnout i výběr bankovní platební kartou.

Placení v hotovosti do zahraničí je náročné na administrativu i rizika. „Dovozce musí obstarat zahraniční bankovky, musí je dopravit a odevzdat vývozci. Vývozce musí převzatou hotovost ověřit co do platnosti a pravosti bankovek a složit ji v bance. Oba tedy nesou riziko dopravy hotovosti a případných kursových výkyvů, které jsou u bankovek větší než u deviz.“ [4, s. 50]

Je zde tedy veliká náročnost na administrativu a vysoká míra rizika.. Dále je zde sice nezákonná, ale reálná možnost nezaplacení dodávky po jejím převzetí, nebo naopak nedodání dodávky po inkasu peněz v hotovosti. [4,5]

3.2.2 Bezhotovostní platební styk

Hladký plat

Je velmi rozšířeným nástrojem platebním styku se zahraničím. Je realizací platebního příkazu. Je rozšířen mezi obchodními partnery, kteří se již znají.

Partneři si sjednávají placení touto formou buď po uskutečněním dovozu, nebo předem. U placení po uskutečněním dovozu je nutná důvěra obou zúčastněných obchodních partnerů. U placení předem podá dovozce ještě před obdržením zbožím příkaz bance aby zaplatila částku. Často se placení předem vyskytuje jako částečné placení, kdy zbytek dodávky je zaplacen až po obdržení dodávky.

U tohoto instrumentu je stále vysoké riziko pro dodavatele či odběratele v případě, že jeden ze dvou zúčastněných neodešle platební příkaz, ovšem již zde není riziko ztráty bankovek při zaslání poštou, či riziko pravosti peněz.

Dokumentární inkaso

„Představuje dokumentární bezzávazkový platební instrument, který představuje z hlediska banky zprostředkovatelskou činnost prováděnou pouze na základě žádosti klienta. Dokumentární inkaso vyjadřuje závazek odběratele.“ [5, s. 66]

Vydání dokumentů a tedy i dodávky je podmíněno např. zaplacením požadované částky v plné nebo částečné výši, akceptací směnky, nebo jinými podmínkami.

Průběh dokumentárního inkasa lze vyjádřit z pohledu vývozce následovně:

Vývozce předkládá svojí bance doklady a příkaz k inkasu, ta zasílá doklady bance dovozce a tutéž banku žádá a obstarání inkasa. Banka dovozce oznámí dovozci podmínky inkasa.

Z pohledu dovozce lze plnění inkasních podmínek vyjádřit následovně:

Dovozce platí inkasní částku či plní jiné podmínky bance dovozce a přebírá doklady. Banka dovozce oznamuje provedení a uhrazuje či zprostředkuje jiné plnění bance vývozce a ta oznamuje provedení, účtuje ve prospěch či dává jinou zprávu o plnění vývozci.

Dokumentární inkasa lze členit na dokumentační (po splnění podmínek poskytnutí dokumentů prokazujícími dodávku zboží), směnečné (inkaso finančních dokumentů nedoprovázené obchodními dokumenty), přímé (dodavatel vyřizuje inkaso sám bez své banky) a nepřímé (dodavatel požádá svojí banku o zprostředkování inkasa). Tento nástroj se již dá označit jako zajištění dodávky i platby v pravém slova smyslu.

Dokumentární inkaso představuje již větší jistotu, než přímá úhrada, protože odběratel se nedostane ke zboží dříve než zaplatí, či splní jiné podmínky. Vzniká zde ovšem riziko pro odběratele, že dodávka nebude kompletní jak bylo ujednáno, jelikož se k ní dostane až po platbě a pak vznikají dlouhá jednání a reklamace. Je zde i riziko pro dodavatele, jelikož odběratel nemusí splnit podmínky vydání dokumentů a dodavatel nese veškeré náklady spojené s uskladněním a dopravou zboží. Plnění není garantováno bankou. [4,5]

Dokumentární akreditiv

Dokumentární akreditiv vznikl zejména díky vysokým rizikům, které byly spojené s platbami se zahraničními partnery.

„Dokumentární akreditiv je písemný závazek banky vystavený na základě žádosti jejího klienta, že poskytne třetí osobě nebo na její řad (pověřenému, beneficiantovi, prodávajícímu) určité plnění, jestliže budou do určité doby splněny akreditivní podmínky.“ [4, s. 71]

Je to tedy v podstatě dokument, který zajišťuje dodavateli, že při splnění všech akreditivních podmínek obdrží na svůj řad akreditivní částku. A to bez ohledu na platební schopnost kupujícího, protože akreditiv je písemný závazek banky.

Zjednodušený průběh při placení akreditivem je následující:

Prodávající po seznámení s bonitou kupujícího, právní a politickou situací v jeho zemi a jinými okolnostmi zvolí jeden z druhů dokumentárních akreditivů. Pokud se kupující rozhodne přijmout nabídku prodávajícího na základě dohodnutých podmínek otevře dokumentární akreditiv ve prospěch prodávajícího. Jakmile vystavující banka otevře akreditiv (za podmínek dostatečného finančního krytí kupujícího), vyrozumí o tom banku v zemi prodávajícího. Pokud má banka v zemi prodávajícího plnou důvěru v banku v zemi kupujícího, tak potvrdí akreditiv a přebere závazek zaplatit beneficiantovi (samozřejmě banka může také pouze akreditiv avizovat). Pokud prodávající odeslal dodávku a má veškeré dokumenty požadované akreditivem kompletní, může je předložit bance. Jakmile banka v zemi prodejce prověří doklady a shledá je bez závad, okamžitě proplatí akreditiv, který potvrdila. Tato banka zašle dokumenty vystavující bance v zemi kupujícího a požádá jí o úhradu akreditivní částky. Pokud jsou dokumenty v pořádku, uvolní je kupujícímu proti úhradě smlouvené částky. Kupující převezme dokumenty a na jejich základě převezme dodávku.

Existuje několik druhů akreditivů. Nejpoužívanější jsou:

Akreditiv odvolatelný-nepředstavuje úplně kvalitní zajištění. Příkazce totiž může akreditiv měnit, nebo zrušit bez souhlasu příjemce

Akreditiv neodvolatelný- může být změněn, nebo zrušen pouze se souhlasem všech zúčastněných stran

Potvrzený dokumentární akreditiv- banka v zemi dodavatele se po obdržení akreditivu od banky ze země odběratele může rozhodnout zda akreditiv potvrdí dodavateli, či ho bude pouze avizovat. Potvrzený akreditiv je samozřejmě platebně zajištěnější, neboť dodavateli ručí dvě banky za platbu.

Akreditiv je tedy relativně nejméně rizikový platební nástroj. Při použití dokumentárního akreditivu má dodavatel vždy pohledávku za bankou a ne za odběratelem. Banka bývá mnohem likvidnější, než odběratel a to snižuje riziko eventuální druhotné platební neschopnosti. Vývozce má jistotu, že po řádném splnění podmínek akreditivu a odeslání dodávky inkasuje částku, na rozdíl od dokumentárního inkasa. Odběratel má naopak jistotu splnění podmínek odběru, které jsou uvedeny v akreditivu. Riziko ovšem závisí také na tom, zda se jedná o akreditiv odvolatelný, neodvolatelný, či potvrzený dokumentární. [4,5]

Směnky

V této části se budu věnovat směnce pouze z pohledu procesu zahraničního obchodu.

„Směnka je cenný papír vystavený na řad, obsahující směnečné náležitosti přesně stanovené zákonem. Její výstavce se buď sám zavazuje zaplatit určitou částku v přesně stanovený den (v době splatnosti závazku) směnečně oprávněnému majiteli takové listiny (tzv. směnka vlastní), nebo přikazuje jiné osobě (dlužníkovi, směnečníkovi), aby zaplatila určitou částku v přesně stanovený den (v době splatnosti závazku) osobě označené v řadu (směnečně oprávněnému majiteli) takové listiny (tzv. cizí směnka) na přesně stanoveném místě.“ [4, s. 91]

Směnka může být platební instrument podobně jako peníze, jelikož umožňuje svoji převoditelnost.

Zjednodušený průběh placení směnkou lze vyjádřit následovně:

U vlastní směnky dovozce vystaví vlastní směnku a pošle ji vývozci a ten se stává majitelem směnky. Tuto směnku předá své bance, ta ji zasílá bance dlužníka. Banka dlužníka předloží dlužníkovi směnku k proplacení. Inkasovanou částku pošle bance vývozce a ta ji uhradí majiteli směnky.

U cizí směnky vývozce vystaví směnku a pošle ji se žádostí o akceptování dovozci. Ten vrací akceptovanou směnku zpět vývozci. Vývozce jí může použít k zaplacení svých závazků, eskontovat bance, nebo jí dát do úschovy.

Směnka nezajistí předání dodávky, ovšem slouží jako nástroj platby za dodávku. Její rizika jsou tedy určité dohady dlužníka a věřitele při akceptaci směnky, opožděné platby mezi bankami či platební neschopnost odběratele uhradit ve stanovený čas směnku. Dále mohou

vzniknout rizika eventuálních politických zvrátů a občanských nepokojů v zemi dovozce. [4,5]

Šeky

„Je cenný papír, v němž výstavce šeku přikazuje třetí osobě (šekovníkovi, obvykle bance), aby za něj zaplatila osobě v šeku uvedené určitou částku.“ [16]

Šekových operací se zúčastní zpravidla tři osoby. Je to výstavce (plátce, dovozce, odběratel, který uděluje pomocí šeku platební příkaz svoji bance zaplatit částku uvedenou na šeku), šekovník (banka) a majitel šeku (tedy příjemce, vývozce, dodavatel, tedy osoba, které má být částka uvedená na šeku vyplacena a je uvedena na šeku).

Při mezinárodních operacích slouží šek jako platební instrument hlavně v případech, kdy není známo bankovní spojení příjemce pro placení bezhotovostním převodem. Dále kdy není dostatečně schůdné propojení bankovního spojení na straně plátce s bankovním spojením na straně příjemce a kdy je třeba provést platbu diskrétní povahy. [4]

Šeky můžeme dělit podle toho, kdo je vystavil na šeky bankovní a šeky soukromé. U šeků bankovních je výstavcem peněžní ústav. Jedná se o velmi kvalitní druh šeku, co se týče jistot honorování. U šeky soukromých je výstavcem fyzická nebo nebankovní právnická osoba. Kvalita šeku je závislá na spolehlivosti výstavce.

Placení bankovním šekem soukromým do zahraničí lze vyjádřit zjednodušeně následovně:

U bankovního placení dovozce požádá svoji banku o vystavení šeku na banku země vývozce. Banka dovozce bude výstavce a banka vývozce bude šekovník. Banka dovozce poté vystaví šek, zašle jej vývozci a vyúčtuje na vrub jeho účtu. Poté zašle dovozce bankovní šek vývozci. Ten šek zašle buď šekovníkovi buď přímo nebo přes svou banku. Šekovník uhradí částku šeku přímo vývozci nebo na účet jeho banky. A konečně šekovník si vyúčtuje částku šeku na vrub výstavce, tedy banky dovozce.

U šeků soukromých dovozce vystaví šek na svou banku a pošle jej vývozci. Ten zašle šek své bance. Banka vývozce zašle šek k inkasu šekovníkovi, tedy bance dovozce. Ta účtuje na vrub účtu dovozce. Nakonec banka vývozce informuje vývozce o připsání šekové částky ve prospěch jeho účtu.

Z hlediska rizika opět slouží pouze jako platební instrument po nebo před dodáním zboží a je třeba z pohledu míry rizika na něj takto nahlížet. Jeho hlavním rizikem je opoždování inkasních plateb ze zahraničí. [4,5]

3.3 Bankovní záruka

V předchozí části jsem se věnoval nástrojům platebního styku a pohledu na ně z hlediska míry zajištění rizika pro dodavatele i odběratele. Bankovní záruka samozřejmě není platební nástroj, ale slouží také k zajištění obchodního rizika. Pro její specifickou ji bude věnována celá kapitola. Je to zvláštní druh ručení a může nabídnout dostačující zajištění.

„Bankovní záruka je jedním z nejužívanějších zajišťovacích instrumentů, které zmírňují obchodní rizika. Vzniká písemným prohlášením banky v záruční listině, že uspokojí věřitele (beneficienta) do výše určité finanční částky, jestliže určitá třetí osoba (dlužník) nesplní určitý závazek nebo nebudou splněny jiné podmínky stanovené v záruční listině.“ [18]

„Ručitelem bankovní záruky je vždy banka, forma ručení bankovní zárukou má jiné právní postavení, než prosté ručení a na výzvu věřitele je banka povinna poskytnout plnění vždy a to i bez předchozího požadavku věřitele na plnění dlužníkem (pokud text záruky nestanoví jinak).“ [5, s. 94]

Účastníky bankovních obchodů bývají příkazce (dlužník, který žádá o vystavení záruky), banka příkazce (tedy ručitel), banka příjemce (také ručitel a nebo i avizující banka, vystavuje záruku) a příjemce záruky (beneficiant a věřitel).

Existuje přímá a nepřímá záruka. V případě přímé záruky banka, která vystavuje záruku vstoupí do vztahu s příjemcem, tedy věřitelem a vystavení záruky mu oznámí. Toto platí při vnitrostátním bankovním zaručení. V případě mezinárodních záruk se objevuje i další účastník a tím je korespondentská banka v zemi příjemce. Tato banka buď avizuje beneficiantovi vystavení záruky (odpovídá pouze za škodu, která by mohla vzniknout v důsledku chybného avíza beneficiantovi) a nebo potvrzuje záruku vydanou vystavující bankou (tímto ručí příjemci stejným způsobem, je tedy něco jako vystavující banka a příjemce má právo požadovat plnění po potvrzující, nebo i vystavující bance). Tato potvrzující banka má nárok na plnění od vystavující banky, pokud potvrdí na žádost vystavující banky záruku a poskytne ne jejím základě plnění.

V případě nepřímé bankovní záruky vystavující banka požádá banku zahraniční o vytvoření nové záruky. Příjemce požaduje potom plnění pouze od banky zahraniční, která vystavila novou záruku. [5]

4 DEVIZOVÁ RIZIKA

Problematikou devizových rizik se zabývá mnoho publikací a jen na téma zajištění devizových rizik ve firmě bylo napsáno mnoho diplomových prací. Jelikož se ovšem má práce týká cizích měn a kursových rozdílů, považuji za důležité se této problematice alespoň okrajově věnovat. Charakterizují pojem devizové riziko, důležitost jeho zajištění pro firmu a některých zajišťovacích technik.

„Měnová (resp. devizová rizika) libovolného podnikatelského subjektu znamenají v užším pojetí citlivost aktiv, pasiv a peněžních toků tohoto subjektu na změny měnového kursu, ve kterém tyto jeho veličiny reálně vystupují v jeho ekonomickém životě.“ [3, s. 19]

Důležitost a riziko výkyvů kursů měn spočívá pro firmy především v tom, že díky těmto výkyvům má subjekt vyjádřen v domácí měně rozdílné částky v čase u kalkulace nákladů na dodávku, v okamžiku vystavení faktury i v okamžiku jejího zaplacení. Toto se může nepříznivě odrazit v hospodářském výsledku i likviditě podniku.

Podnik tedy potřebuje umět kvalitně odhadnout vývoj měnového kursu. Tímto se zabývá velké množství teorií a metod. Po odhadnutí vývoje kursu měny by si firma tedy měla zvolit vhodnou strategii řízení devizových rizik a s tím související nástroje.

4.1 Spotová transakce

Jedná se o nákup, nebo prodej za kurs aktuální na světových trzích. Tímto se dá předejít znehodnocení majetku ve volně směnitelné měně, pokud se kurs nepříznivě pro podnik vyvíjí.

4.2 Depozita

„Tento nástroj je vhodný pro ekonomické využití přechodných aktivních zůstatků denominovaných ve volně směnitelných měnách“ [4, s. 143]. Jedná se v podstatě o termínovaný vklad. A je zde předem dohodnutá úroková míra, která závisí na velikosti částky a na úrokové míře vyjádřené na mezinárodním peněžním trhu.

4.3 Termínová (forward) operace

U tohoto nástroje hovoříme o termínovaném, nebo forwardovém kursu. „Jeho podstata vychází z ocenění rozdílné úrovně základní úrokové sazby na stejnou dobu na každou z obou vzájemně obchodovatelných měn.“ [3, s. 40] Jako jejich modifikace se dá nazvat i nástroj zajištění devizových rizik s názvem devizové futures, s tím rozdílem, že existuje určitá standardizace těchto futures a jejich průběh se koná pouze na organizovaných trzích.

4.4 Výměnná (swap) operace

Jedná se o kombinaci promptního a forwardového zajištění. To znamená, že podnik nakoupí cizí měnu za aktuální spotový kurs a současně tuto cizí měnu na termín prodává. Je to vhodné zejména pokud podnik potřebuje okamžitě zaplatit v cizí měně, ale inkaso v cizí měně obdrží až později za nižší kurs cizí měny k měně české. Tuto cizí měnu poté prodá bance a obdrží domácí měnu v termínovém kursu. [3,4]

4.5 Devizové opce

Jedná se opět o devizovou termínovou operaci. Ovšem liší se v jedné vlastnosti. „Touto jejich specifikací je právo, nikoliv však povinnost nabyvatele opce nakoupit, nebo prodat stanovený objem deviz v rámci sjednaného časového období za dohodnutou cenu (vystupující ve formě prémie).“ [3, s. 44]

Je to tedy vhodný nástroj k zajištění kursového rizika a to i v případě, že podnik neví, zda dohodnutý obchod skutečně provede.

5 ODPOVĚDNOST ZA CIZOMĚNOVÉ OPERACE

Jelikož v oblasti kurzových rozdílů mluvíme o kurzových ziscích či ztrátách nabízí se jistě otázka, kdo nese za tyto kurzové rozdíly odpovědnost.

V první řadě jsou to samozřejmě výkyvy kursů, ovšem jak již bylo popsáno v kapitolách výše, dají se účinky těchto výkyvů zmenšit, či úplně eliminovat. V řadě druhé je to lidský faktor, který za cizoměnovými operacemi stojí a může se dopustit spousty chyb. V oblasti účtováno cizoměnových operací se může jednat například o nevhodné zaúčtování kurzových rozdílů u účtů jako pokladna, či bankovní účet. Jedná se především o špatně stanovenou vnitropodnikovou účetní směrnici, která upřesňuje zda jednotka účtuje denním, či pevným kursem. V případě pevného kursu a velkém kurzovém výkyvu se může jednat i o ohrožení likvidity podniku. Ostatních příkladů je celá řada a nemusí se jednat pouze o tyto účty. Nemluvě o případech kdy se chybným zaúčtováním může porušit zákon, či vyhláška. Postihy v podobě pokut bývají veliké. V případě platebního styku se může jednat o špatně zvoleném nástroji styku. Např. pokud se obchodní partner opakovaně dopouští porušení platební morálky, či je to partner nový bude zřejmě chybou každý platební styk řešit formou hladké platby po dodávce a lepší bude zamyslet se nad jistějším způsobem minimálně formou dokumentárního inkasa. A u volby nástroje zajištění devizových rizik se dá „napáchat“ chyb zřejmě úplně nejvíc. Zejména pokud firma nevyužívá nástrojů vůbec. Nebo pokud se jedná o opakovanou špatnou predikci vývoje měnového kursu a potažmo použitého nástroje zajištění.

Za všechny a mnohé další případy někdo zodpovídá, či o nich rozhoduje. Kdo a do jaké míry je za špatná rozhodnutí zodpovědný bude analyzováno v praktické části.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ANALÝZA CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ VE FIRMĚ XY

Tato část bude zaměřena především na analýzu účtování a vykazování v cizí měně ve společnosti XY. Dále se budu zabývat i analýzou způsobu platebního styku, zajištění devizových rizik a řízení odpovědnosti za cizoměnové operace.

6.1 Stručné představení firmy

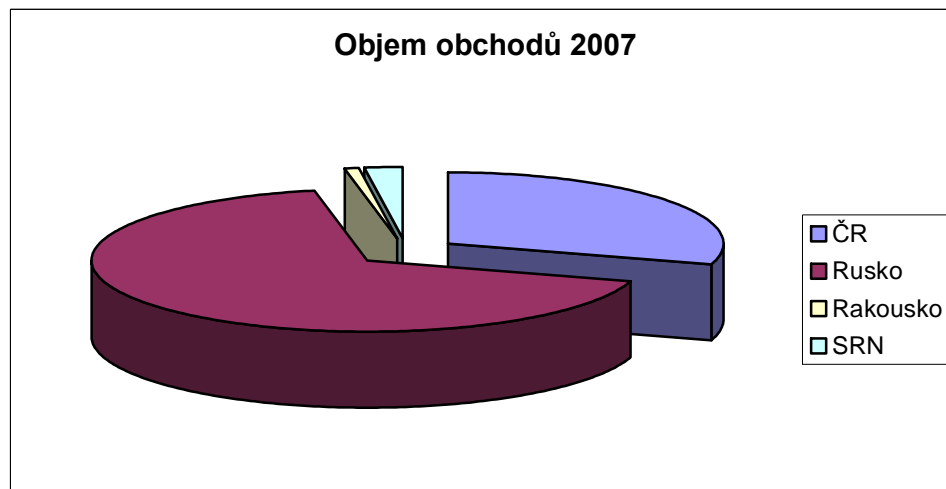
Firma si nepřála zveřejnit údaje, které by ji mohly snáze identifikovat. Přesto se pokusím uvesti několik údajů. Analyzovaný podnik je divize patnáctileté akciové společnosti. Tato divize se zabývá zejména výrobou kovových konstrukcí a jejich dílů (OKEČ 281100, CZ-NACE 25110) a navazuje na více než sedmdesátiletou tradici projektování, výroby a montáže kovových konstrukcí.

6.2 Objem zahraničních obchodů

Převážná část vývozu se uskutečňuje do zahraničí. Následující tabulka a graf udávají tržby za celkovou produkci i tržby za vývoz. Údaje jsou z roku 2007.

Tab. 1. Objem obchodů v roce 2007 [vlastní zpracování]

Odběratel	Tržby v tis. Kč	Procentní vyjádření k celkovým tržbám
Celkem	298 960	100,00%
ČR	88 753	29,69%
Vývoz	210 207	70,31%
Rusko	201 042	67,25%
Rakousko	2 398	0,80%
SRN	6 767	2,26%

Obr. 1. Procentuální poměr obchodů firmy v roce 2007 [vlastní zpracování]

6.3 Analýza účtování a vykazování o cizích měnách a kursových rozdílech ve společnosti XY

Účetní jednotka se při účtování o cizích měnách řídí svými směrnicemi „Kursy cizích měn, kursové rozdíly a jejich účtování“, které jsou součástí příloh této práce a které jsou převážně použity jako zdroj analýzy v této kapitole.

6.3.1 Kursy ČNB

U účetních případů v cizích měnách jsou používány pevné kursy. Pevné kursy jsou platné na období čtvrt roku. Vždy pro další čtvrtletí jsou platné kursy devizového trhu vyhlášené ČNB k prvnímu dni daného čtvrtletí. Pro účely kursových propočtů vede účtárna sešit, ve kterém jsou založeny „Kursy devizového trhu ČNB“, vydávané každý den v Hospodářských novinách.

Při přepočtu měn, které nejsou obsaženy v kursech devizového trhu vyhlášených ČNB se pro přepočet u účetní jednotky používají aktuální oficiální střední kursy centrální banky příslušné země, popř. aktuální kurs mezibankovního trhu k americkému dolaru, nebo euru.

Pevný kurs, který je platný pro celé čtvrtletí bude změněn v případě: oficiální devalvace či revalvace měny, nebo pokud bude odchylka aktuálního kursu od pevně stanoveného kursu větší jak 5%. Tato změna bude provedena tehdy, pokud tato odchylka bude trvat více jak 5 pracovních dní a nový kurs bude tedy ten, který ČNB banka vyhlásí 6. pracovní den.

V souvislosti s používáním pevného kursu vzniká ve valutové pokladně a na devizových účtech při přechodu na nový čtvrtletní kurs kursový rozdíl, který je jako zisk či ztráta zaúčtován do finančních výnosů, či nákladů.

6.3.2 Pokladna

Při účtování valutové pokladny vede účetní jednotka analytickou evidenci a cizí měny účtuje odděleně. Účet pokladna (č. 211) má tedy „podúčty podle druhu cizí měny. Např. tedy 211 1, 211 2 atd.

Jednotka účtuje pohyby na pokladně v souladu se svými směnicemi (viz příloha „Kursy cizích měn, kursové rozdíly a jejich účtování“, nebo kapitola 3.1.1) pevným kursem pro každé čtvrtletí. A kursový rozdíl počítá vždy na začátku nového čtvrtletí a zahrne ho buď do finančních nákladů, nebo výnosů. Tento typ účtování by se dal dle teoretické části nazvat jako účtování kursových rozdílů v pravidelných intervalech. Ovšem s tím, že během jednoho čtvrtletí je účtováno při pohybech na valutovém účtu pokladna pevným kursem. Na konci účetního roku se provede přecenění zůstatku na účtu pokladna dle zákona aktuálním kursem a vzniklý rozdíl se opět zaúčtuje jako finanční náklad, nebo výnos.

Celý proces u analyzované účetní jednotky probíhá následovně. Na začátku účetního období, tedy nejčastěji první den kalendářního roku se na valutovém účtu (např. 211 2) zjistí počáteční stav v cizí měně a tento se dle zákona vyjádří i v české měně devizovým kursem vyhlášeným pro nejdřívější den nového kalendářního roku. Každý pohyb na účtu bude v průběhu prvního čtvrtletí zachycen jak v cizí měně, tak v měně české. V české měně bude k zůstatku přičten, nebo odečten stanoveným čtvrtletním kursem. Kursový rozdíl při pohybu na účtu v průběhu čtvrtletí se nepočítá. Ani by žádný nevznikl, jelikož jednotka v každém dílčím čtvrtletí účtuje pevným kursem. Pevný kurs se změní pouze za podmínek uvedených v kapitole 3.1.1. stejně tak jako podmínky přepočtu měn, které nejsou obsaženy v kursech devizového trhu vyhlášených ČNB. Při prvním dni dalšího čtvrtletí je vyhlášen nový kurs, který pro tento den vyhlásila ČNB. Zůstatek na účtu pokladna se přehodnotí tímto novým kursem v české měně a vzniklý rozdíl mezi tímto zůstatkem a zůstatkem ohodnoceným kursem minulého čtvrtletí se zaúčtuje jako kursový zisk (663), nebo ztráta (563). Takto se bude postupovat i v ostatních čtvrtletích s tím rozdílem, že poslední den rozvahového období se zůstatek na účtu ohodnotí dle zákona aktuálním kursem ČNB a vzniklý rozdíl mezi tímto

zůstatkem v české měně a zůstatkem ohodnoceným kursem platným pro čtvrté čtvrtletí se opět zaúčtuje jako kursový rozdíl. Celý proces vyjadřuje zjednodušeně následující tabulka.

Tab. 2. Účtování o účtu pokladna [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"	Stav v cizí měně (tis. EUR)	Stav v Kč (tis.)
1.1.2007	28,50	Počáteční stav					250,00	7 125,00
12.2.2007	28,50	Vklad	30,00	855,00	211 2	261	280,00	7 980,00
1.4.2007	28,00	Počáteční stav					280,00	7 840,00
		Kursový rozdíl		140,00	563	211 2		
13.5.2007	28,00	Platba hotově	50,00	1 400,00	513	211 2	230,00	6 440,00
1.7.2007	29,00	Počáteční stav					230,00	6 670,00
		Kursový rozdíl		230,00	211 2	663		
1.10.2007	27,50	Počáteční stav					230,00	6 325,00
		Kursový rozdíl		345,00	563	211 2		
31.12.2007	27,00	Konečný stav					230,00	6 210,00
		Kursový rozdíl		115,00	563	211 2		

6.3.3 Banka

O účtu 221 (banka) platí u analyzované účetní jednotky v podstatě to stejné jako v předcházející kapitole. I zde jednotka vede analytickou evidenci a o cizích měnách účtuje odděleně. Také se používá pro povinné vyjádření devizového účtu v české měně stejný pevný kurs jako v případě pokladny se stejnými pravidly pro počítání kursů a kursových rozdílů. Účtování např. o eurovém účtu 221 2 probíhá tedy při podobných účetních případech stejně jako v případě účtu 211 2. Pro názornost uvedu v tabulce podobné účetní případy, jako v předcházející kapitole. Dále je vhodné uvést, že jednotka používá služeb banky *UniCredit Bank Czech Republic, a.s.*, u které má otevřeno několik devizových účtů.

Tab. 3. Účtování o účtu banka [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"	Stav v cizí měně (tis. EUR)	Stav v Kč (tis.)
1.1.2007	28,50	Počáteční stav					1 250,00	35 625,00
12.2.2007	28,50	Vklad	80,00	2 280,00	221 2	261	1 330,00	37 905,00
1.4.2007	28,00	Počáteční stav					1 330,00	37 240,00
		Kursový rozdíl		665,00	563	221 2		
13.5.2007	28,00	Platba hotově	30,00	840,00	513	221 2	1 300,00	36 400,00
1.7.2007	29,00	Počáteční stav					1 300,00	37 700,00
		Kursový rozdíl		1 300,00	221 2	663		
1.10.2007	27,50	Počáteční stav					1 300,00	35 750,00
		Kursový rozdíl		1 950,00	563	221 2		
31.12.2007	27,00	Konečný stav					1 300,00	35 100,00
		Kursový rozdíl		650,00	563	221 2		

6.3.4 Pohledávky a závazky

O pohledávkách účtuje jednotka nejčastěji dvakrát. Nejdříve při vzniku a poté při jejím zániku. Také o ní účtuje v případě částečně splacené pohledávky, nebo závazku. Toto bude analyzováno v pozdějších kapitolách.

Zkoumaná firma používá pro účtování pohledávek a závazků, respektive pro jejich přepočtení na české koruny stejná pravidla jako v případě účtu pokladna, nebo banka. I zde se tedy objevuje pevný čtvrtletní kurs a i zde platí stejná pravidla pro stanovení kursu a výpočet kursových rozdílů s tou odlišností, že případný kursový rozdíl v průběhu roku se nepočítá na začátku každého nového čtvrtletí, ale v okamžiku inkasa pohledávky, nebo závazku.

Dále je důležité uvést, jaký den označuje podnik jako den uskutečnění účetního případu u pohledávek a závazků. Český účetní standard pro podnikatele č. 001, odst. 2.4.3 uvádí, že pro potřeby oceňování pohledávek a závazků vyjádřených v cizí měně ke dni jejich vzniku lze za okamžik uskutečnění účetního případu považovat u dodavatele den vystavení faktury, nebo obdobného dokladu, u odběratele den jejího přijetí, nebo přijetí obdobného dokladu. Směrnice analyzovaného podniku označují jako den uskutečnění účetního případu u vystavených a přijatých faktur v cizí měně podléhajících zákonu o DPH ten den, kdy vzniká povinnost přiznat daň, popř. přiznat povinnost osvobození od daně. A u ostatních přijatých faktur v cizí měně ten den, kdy byla faktura přijata.

Pokud tedy účetní jednotka vystaví fakturu v cizí měně a ve stejném čtvrtletí proběhne i inkaso, nevznikne u pohledávky (a analogicky i u závazku) kursový rozdíl. Pokud ovšem proběhne inkaso v jiném čtvrtletí, vznikne na účtu pohledávek, či závazků kursový rozdíl. Tento rozdíl se zaúčtuje jako finanční náklad, či výnos. Pokud ovšem kurs měny pro nové čtvrtletí, nebude stejný jako v okamžiku vystavení faktury. Případ s rozdílným čtvrtletím vzniku pohledávky a jejího inkasa je zjednodušeně znázorněn v následující tabulce.

Tab. 4. Účtování o vystavených fakturách [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"
2.2.2007	28,50	Vystavení faktury	2,00	57,00	311	601
14.5.2007	28,00	Platba faktury	2,00	56,00	221 2	311
		Kursový rozdíl		1,00	563	311

6.3.5 DPH

Při nákupu ze zahraničí, u přijatých a vystavených faktur v cizí měně podléhajících zákonu o DPH vzniká účetní jednotce daňová povinnost. Přepočet DPH v korunách se může počítat z jiného základu v korunách, než v jakém byla zaúčtována samotná faktura. Je to způsobeno tím, že pro přepočet DPH se používá kurs cizí měny, který je platný pro hodnotu faktury v den vzniku povinnosti přiznat daň, popřípadě přiznat osvobození od daně. Tento den ovšem může být rozdílný ode dne uskutečnění účetního případu. Více v teoretické části. Ovšem v případě analyzované firmy nemůže dojít k rozdílnému hodnotám v české měně u základu pro výpočet DPH a u částky v české měně pro zaúčtování účetního případu. Je to dáno tím, že jednotka používá pevný kurs pro čtvrtletí a hlavně tím, že dle účetních směrnic firmy den uskutečnění účetního případu je v tomto případě stejný jako den vzniku povinnosti přiznat daň, nebo přiznat osvobození od daně. Oba kursy tedy budou stejné a tedy i obě částky v české měně. Z ní pak jednotka vypočítá DPH.

Předchozí odstavec platil pro dovoz ze zemí EU. Při dovozu zboží mimo země EU vzniká daňová povinnost dnem, kdy vzniká povinnost uhradit clo.

6.3.6 Částečně inkasovaná pohledávka nebo závazek

Jak již bylo uvedeno v teoretické části, v případě částečně placené pohledávky, či závazku nemusí podnik účtovat o kursovém rozdílu při pohybu na těchto účtech, ale až v okamžiku uzávěrky o kursovém rozdílu zbývajících částí.

Analyzovaná firma se ovšem podle svých směrnic rozhodla zjišťovat kursový rozdíl při každé dílčí úhradě u zaplacené části pohledávky. Znamená to tedy, že nejdříve zaúčtuje pohledávku na účet 311 a její vyjádření v české měně aktuálním kursem platným pro dané čtvrtletí (viz kapitola 3.1.1). V případě částečné úhrady pohledávky sníží o tuto částku účet 311. Tento je pak vyjádřen zůstkem v cizí a české měně. Zůstatek v české měně bude vycházet z počátečního stavu pohledávky v české měně, sníženého o vyjádření částečné úhrady v české měně. Toto vyjádření částečné úhrady bude záviset podle toho v jakém čtvrtletí proběhla částečná úhrada, tedy podle toho jaký byl devizový kurs pro danou měnu. Poté zaúčtuje jednotka kursový rozdíl částečné platby buď do finančních nákladů, nebo výnosů a upraví o něj i vyjádření účtu 311 v české měně. Na konci účetního období (konec

kalendářního roku) se dle zákona ohodnotí zůstatek účtu 311 aktuálním kursem ČNB a vypočte se kursový rozdíl. Tento případ je rozveden v následující tabulce.

Tab. 5. Účtování o částečně inkasované pohledávce [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"
2.2.2007	28,50	Vystavení faktury	30,00	855,00	311	601
14.5.2007	28,00	Platba faktury	10,00	280,00	221 2	311
		Kursová ztráta		5,00	563	311
		Stav účtu 311	20,00	570,00		
31.12.2007	27,00	Stav účtu 311	20,00	540,00		
		Kursová ztráta		30,00	563	311

6.3.7 Záloha v cizí měně

Účtování o zálohách probíhá ve firmě obdobně jako u částečně splacených pohledávek, či závazků. Jednotka spočítá kursový rozdíl zaplacené zálohy v okamžiku jejího zúčtování, to znamená nejčastěji v okamžiku přijaté faktury. Zálohovou fakturu ovšem jednotka účtuje pouze podrozvahově a teprve v okamžiku zaplacení zálohy vznikne pohledávka. Pokud se na zálohu podíváme z hlediska účetní jednotky, která platí zálohu na objednané zboží bude celý proces tedy začínat okamžikem přijetí zálohové faktury, o které ovšem jednotka účtuje pouze podrozvahově. V okamžiku placení zálohy vznikne pohledávka poskytnutých provozních záloh (314). Tato je oceněna i v korunách kursem platným pro probíhající čtvrtletí. V okamžiku přijetí faktury za objednané zboží vznikne podniku náklad a závazek z obchodních vztahů (321). Tento je oceněn v korunách kursem platným opět pro čtvrtletí, ve kterém byla přijata faktura. V tomto okamžiku jednotka zúčtuje zálohu. Tuto zálohu odečte v cizí měně z účtu závazek z obchodního vztahu (321) a z účtu poskytnuté provozní zálohy (314). Odečte i její vyjádření v české měně, ovšem s kursem platným pro čtvrtletí kdy byla přijata faktura a zároveň zúčtována záloha. Pokud byla záloha placena a zúčtována v jiném čtvrtletí a tedy účtování o ní bylo ohodnoceno v korunách jiným devizovým kursem vznikne na účtu 314 (který je již ovšem v cizí měně nulový) v korunách částka, která je kursovým rozdílem. Podle poklesu, či zvýšení kursu se bude jednat buď o kursový zisk (663), nebo ztrátu (563). V okamžiku doplatku závazku bude tato částka doplatku opět vyjádřena v korunách kursem platným pro čtvrtletí, ve kterém byl doplatek proveden. Touto operací bude v cizí měně vyrovnán závazek z obchodních vztahů. Ovšem pokud byl doplatek proveden v jiném čtvrtletí, než přijetí faktury za objednané zboží, vznikne na účtu 321 částka, která je opět

bud' kursovým rozdílem, nebo ztrátou, podle vývoje devizového kursu. Celá tato operace je znázorněna v následující tabulce.

Tab. 6. Účtování o zálohách [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"
2.2.2007	28,50	Zálohová faktura	10,00	285,00	Podrozvahová evidence	
4.2.2007	28,50	Platba zálohy	10,00	285,00	314	221 2
15.5.2007	28,00	Přijetí faktury	20,00	560,00	501	321
		Zúčtování zálohy	10,00	280,00	321	314
		Kursový rozdíl		5,00	563	314
19.7.2007	29,00	Doplatek	10,00	290,00	321	221 2
		Kursový rozdíl		10,00	663	321

6.3.8 Služební cesty

Nejčastější případy uskutečňování služebních cest (SC) u jednotky jsou dva. U prvního z nich vydá zaměstnavatel zaměstnanci určitý objem valut v podobě zálohy na služební cestu. Ten většinou plnou část zálohy nespotřebuje a vrátí ji po skončení služební cesty zaměstnavateli. Je nutné poznamenat, že jako den uskutečnění účetního případu je takto dle účetních směrnic označen den provedení vyúčtování pracovní cesty. Dále poznamenávám, že jednotka účtuje pevným kursem pro každé čtvrtletí (viz kapitola „Kursy ČNB“). Celý proces účtování tohoto případu vypadá následovně. Zaměstnavatel vydá zaměstnanci zálohu na služební cestu v podobě určitého objemu valut z valutové pokladny (211 x). Tuto částku zaúčtuje na straně MD jako pohledávku za zaměstnanci (335) s datem vyplacení zálohy. Vyjádření v korunách proběhne vynásobením této částky kursem pro příslušnou měnu platnou pro příslušné čtvrtletí. Po návratu zaměstnance se provede vyúčtování služební cesty (den uskutečnění účetního případu) a zaměstnanec odevzdá zaměstnavateli částku, o kterou byla poskytnutá záloha při zahraniční pracovní cestě vyšší, než činí právo zaměstnance v té měně, ve které mu byla vydána. Spotřebovaná část zálohy se ocení v korunách opět kursem pro platné čtvrtletí a zaúčtuje jako cestovné (512) a sníží se o ní i účet 335. Vracená část zálohy se ocení v korunách stejným způsobem a vrátí se na valutový účet. Stejně tak se odečte z účtu 335. Pokud datum vyplacení zálohy a datum provedení vyúčtování pracovní cesty spadá do jiného čtvrtletí, bude jednotka mít pravděpodobně platný jiný kurs cizí měny a na účtu 335 vznikne kursový rozdíl. Tento případ popisuje tabulka.

Tab. 7. Účtování o záloze na SC vrácené ve stejné měně [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"
27.3.2007	28,50	Záloha na SC	1,00	28,50	335	221 2
4.4.2007	28,00	Vyúčtování SC	0,90	25,20	512	335
		Vrácená záloha	0,10	2,80	221 2	335
		Kurový rozdíl		0,50	563	335

Druhý častý případ je obdobný, účetní jednotka také vrací nespotřebovanou část zálohy. Ovšem tuto část vrací v českých korunách. Děje se tak třeba pokud zaměstnanec přebytečné valuty utratí za svou soukromou potřebu. Zde je již nutné nahlédnout do Zákoníku práce, konkrétně § 183. Ten uvádí, že pokud je záloha vrácena v korunách, platí pro její vyjádření její korunové hodnoty kurs vyhlášený Českou národní bankou a platné v den vyplacení zálohy. Celý proces je podobný předchozímu příkladu s tím rozdílem, že vrácená záloha v korunách je tedy ohodnocena původním kursem platným v den výplaty zálohy a nevzniká u ní tedy kursový rozdíl. Celkový kursový rozdíl (pokud ovšem vůbec vznikne, v závislosti na čtvrtletích výplaty a uskutečnění) bude tedy menší. Pro snazší vysvětlení poslouží tabulka.

Tab. 8. Účtování o záloze na SC vrácené v korunách [vlastní zpracování]

Datum	Kurs	Událost	Částka v cizí měně (tis.EUR)	Částka v Kč (tis.)	Účet "Má dáti"	Účet "dal"
27.3.2007	28,50	Záloha na SC	1,00	28,50	335	221 2
4.4.2007	28,00	Vyúčtování SC	0,90	25,20	512	335
		Vrácená záloha		2,85	221 2	335
		Kurový rozdíl		0,45	563	335

6.4 Analýza platebního styku se zahraničím

Analyzovaná firma používá pro drtivou většinu (99%) svého platebního styku se zahraničím nástroj hladké platby. V dřívějších letech, kdy podnik obchodoval zejména se SRN sjednával hladké platby zejména po uskutečnění vývozu. Jelikož podnik vyvážel do SRN výrobky pouze dvěma firmám, byla po čase vybudována vzájemná důvěra a nebylo třeba dalšího zajištění. V posledních letech ovšem firma vyváží své výrobky zejména do Ruska, kde po špatných zkušenostech bylo přistoupeno k požadavku placení předem. Je to sice důkaz ne-

důvěry partnerů, ovšem zcela oprávněný. I tak se ale často stává, že český podnik čeká na platbu ze strany ruského partnera s několikátýdenním zpožděním.

Proces hladké platby v případě placení předem začíná v podstatě objednávkou výrobku ruskou firmou. Analyzovaná firma v případě možnosti splnění objednávky provede kalkulaci a pošle ji ruskému partnerovi. Pokud ji tento akceptuje, sestaví česká firma dodávku a ruské straně pošle fakturu. Ruská banka, u které má odběratelský podnik otevřený účet na základě klientova příkazu, který je podložen krytím prostředků, což je např. vklad na běžném účtu, nebo složení hotovosti požádá svou korespondenční banku, aby na vrub jejího účtu uhradila částku příjemci. Situace je zjednodušena tím, že zkoumaná česká firma má otevřený účet u banky *UniCredit Bank Czech Republic, a.s.*, u které má banka ruského odběratele otevřený svůjostro účet. Banka příjemce, tedy analyzovaného podniku po ověření příkazu provede výplatu podniku. V tomto případě mu částku připíše na účet.

6.5 Analýza zajištění devizových rizik

Firma používá převážně jediný druh zajištění devizových rizik a interní kalkulační systém. Jeho podstata spočívá v tom, že při kalkulaci ceny za objednávku vychází z očekávané maximální možné změny kursu zahraniční měny, ve které je objednávka vystavena. Stanoví tedy cenu takovou, že i při maximálně nevýhodném očekávaném vývoji kursu mezi vystavením faktury a obdrženou platbou by firma měla dosáhnout zisku. Samozřejmě s ohledem na udržení cenové konkurenceschopnosti.

Dříve firma využívala příležitostně termínovou (forwardovou) devizovou operaci. Ovšem od toho firma upustila jelikož s měnicí se strukturou zahraničního obchodu (převaha vývozu do Ruska) se citelně zhoršovala platební morálka. To mělo za následek zpoždění prostředků na nákup na termín, kdy banka byla ochotná počkat pár dnů, ovšem nikoliv týdnů.

6.6 Analýza odpovědnosti za cizoměnové operace

Ve zkoumané firmě v podstatě neexistuje vypracovaný postup postihů či odměn za cizoměnové operace. Nejvyšší finanční odpovědný vedoucí je ekonomický manažer, který spolu tvoří a schvaluje vnitropodnikové účetní směrnice, volí nástroje platebního styku a zajištění devizových rizik.

Jeho odpovědnost je samozřejmě vymezena zákonem a v případě dopuštění se trestného činu je postih řešen v rámci platné legislativy. Ovšem co se týče tématu této práce, ekonomický vedoucí nenese přímo odpovědnost za dopady zvolení denních, či pevných kursů, za dopady způsobu počítání kursových rozdílů u účtu banka, pokladna a jiných, za dopady zvolení dnů uskutečnění účetních případů atd. Nenese přímou odpovědnost za zvolení nástrojů platebního styku ani za prognózu vývoje devizových kursů a ani za zvolený nástroj zajištění devizových rizik.

Tato malá míra odpovědnosti a angažovanosti je způsobena zejména nízkou motivační složkou mzdy, kdy za špatné dopady výše zmíněných rozhodnutí není nijak finančně znevýhodněn a naopak v případě příznivých dopadů není odměňován. Je odměňován hlavně v případě příznivého vývoje hospodářského výsledku celého podniku. To znamená, že jsou v něm kursové zisky zahrnuty, ovšem jako relativně malá složka.

7 NÁVRH DOPORUČENÍ PRO FIRMU XY V OBLASTI CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ

V této poslední části práce budou navrženy doporučení a opatření, která by měla vést k celkovému zefektivnění cizoměnových operací

7.1 Doporučení v oblasti účtování a vykazování v cizích měnách a kurzových rozdílech

7.1.1 Pokladna a banka

V oblasti účtů pokladna a banka lze doporučit účtovat denním kursem a rozdíly zjišťovat po každém pohybu na účtu a ne pouze jednou za čtvrtletí. Hlavně z důvodu velkého posilování české měny v poslední době vůči euru a zejména dolaru. Při účtování čtvrtletním pevným kursem nemá jednotka přesné informace o stavech valutové pokladny a devizového účtu v korunách, jelikož zůstatky v české měně mohou být v krajním případě ohodnoceny až 3 měsíce starým kursem. To může mít při velkém posilování koruny za následek v extrémech ohrožení likvidity, zejména z pohledu plánování, kdy při náhlé potřebě českých korun, bude tato částka po směně menší, než odpovídalo plánování s pevným kursem. Toto má jednotka částečně ošetřeno ve svých účetních směrnících, kdy při výkyvu aktuálního kursu ČNB o více jak 5% ku pevnému čtvrtletnímu kursu účetní jednotky se přechází na nový čtvrtletní kurs. I přesto bych ale doporučil účtovat denním kursem (nebo alespoň pevným kursem po menší dobu, např. 1 týden) se zjišťováním kurzových rozdílech po každém pohybu na účtech 211 a 221.

7.1.2 Pohledávky a závazky

Analogicky jako u účtů banka a pokladna bych doporučil účtování denním kursem na účtu pohledávek a závazků. V době velkých pohybů kursů může nesoulad mezi kalkulací, fakturací a inkasem vést k odlišným výsledkům a například při několikátýdenních opožděných a nepenalizovaných platbách může vyjádření inkasa v české měně vůči vyjádření kalkulace v korunách až k prodeji „pod náklady“. Účtování denním kursem sice nezajistí tyto rizika, ovšem dá firmě přehled o kurzových ztrátách při delším časovém období mezi fakturací a inkasem. Zajištění těchto rizik bude věnována kapitola „Návrh zajištění devizových rizik“.

7.1.3 Služební cesty

U služebních cest lze v první řadě vytknout účetní jednotce, že ve svých směrniciích má stále uvedeno, že se řídí již zrušeným zákonem č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, který byl zrušen a od 1.1.2007 zákon č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, kterým se samozřejmě podnik řídí, ovšem bylo by vhodné tuto nesrovnalost ve směrniciích opravit.

Zde již nutně nenavrhuji doporučení účtovat denním kursem, jelikož při vyúčtování služební cesty v prováděcím právním předpisu vydaném podle § 189 stanovené cizí měně pro příslušný stát sice dochází ke kursovým rozdílům, které v případě čtvrtletního pevného kursu nejsou (pokud začátek služební cesty a její konec proběhnou ve stejném čtvrtletí) na účtu 335 zachyceny, ovšem částky zálohy na služební cestu nebývají příliš vysoké (většinou do 500 EUR) a doba trvání bývá krátká (většinou do 7 dní). To znamená, že tento kursový rozdíl není příliš vysoký.

7.2 Doporučení v oblasti platebního styku se zahraničím

Doporučení v této oblasti bych rozdělil na dvě části. První z nich je platební styk se zeměmi EU, což je Rakousko a SRN. Zde již léta probíhá styk na bázi hladké platby po odeslání dodávky do těchto zemí. Zahraniční partner odesílá okamžitě po obdržení dodávky částku na účet vývozce. Proto zde není potřeba nijak měnit zaběhlé zvyklosti a doporučení. Případné doporučení dokumentárního akreditivu, nebo inkasa by mohlo zhoršit výborné vztahy mezi oběma zeměmi z pohledu důvěryhodnosti. Dokumentární inkaso bych doporučil pouze v opakovaných případech, kdy by dovozce opoždřoval platby. Dokumentární akreditiv zase v případech pokud by dovozce opakovaně nepřebíral doručené dodávky a to i v případě dokumentárního inkasa.

Druhé doporučení je poněkud složitější a vztahuje se na odběratele z Ruska. Tento odběratel je známý tím, že se jeho platby často opoždřují i o několik týdnů. Proto bylo upuštěno od placení po uskutečněním dovozu a bylo přistoupeno k placení předem. Toto odběratel respektuje a po obdržené faktuře posílá hladkou platbu na účet české vývozní firmy. Ovšem i mezi fakturací a platbou předem vzniká velký časový nesoulad. Dokumentární inkaso jako nástroj zde příliš doporučit nelze, jelikož je veliké riziko, že odběratel nebude moci opět splnit podmínky dokumentárního inkasa a platba se bude opět protahovat. V nejhorším případě dodávku nepřijme a navíc vzniknou dodatečné náklady za skladování zboží. Jako

vhodný nástroj by se tedy hodil dokumentární akreditiv. Ovšem i zde je riziko, že navržené podmínky akreditivu ze strany prodávajícího a jejich schválení bude odběratel opět úmyslně posouvat, než otevře u své banky akreditiv. Ovšem akreditiv opodstatnění určitě má. Nejlepší by ovšem bylo doporučit určitý druh penalizace za opožděnou platbu faktury, či opožděné otevření akreditivu. Nebo naopak možnost slevy (skonta) v případě rychlé platby faktury.

7.3 Návrh zajištění devizových rizik

Jak již bylo uvedeno v části analýz, podnik se zajišťuje jediným způsobem a tím je interní kalkulační systém. Jeho podstata je v tom, že při kalkulaci ceny za objednávku vychází z očekávané maximální možné změny kursu zahraniční měny, ve které je objednávka vystavena. Stanoví tedy cenu takovou, že i při maximálně nevýhodném očekávaném vývoji kursu mezi vystavením faktury a obdrženou platbou by firma měla dosáhnout zisku. Samozřejmě s ohledem na udržení cenové konkurenceschopnosti, což se ne vždy podaří a podnik musí vykalkulovanou cenu snížit. Proto by bylo vhodné navrhnout i jiné nástroje zajištění devizových rizik.

Firma potřebuje zajistit riziko pohybu devizových kursů zejména v oblasti časového rozdílu mezi kalkulací, fakturací a inkasem pohledávek. V případě vývozu do zemí EU, kde mezi fakturací a inkasem probíhá poměrně krátká doba, lze doporučit zejména jako zajištění zejména devizovou termínovou (forwardovou) operaci.

V případě vývozu do Ruska je situace opět složitější, jelikož termínový kurs je bankou a českou firmou jasně smluven na určité období a banka je tolerantní při opoždění maximálně o několik dnů a ne týdnů jak se často při obchodu s touto zemí stává. Proto by se nabízela možnost zvolení devizové opce, ovšem ta byla ekonomickým vedoucím po kalkulaci podniku zamítnuta pro její poměrně vysokou nákladnost. Proto se nabízí již výše doporučené penalizování za opožděné platby faktur (či naopak slevy v případě rychlejší platby) v kombinaci s devizovou termínovou operací.

7.4 Návrh řízení odpovědnosti za cizoměnové operace

Jak bylo uvedeno, ve firmě neexistuje vypracovaný systém pro řízení odpovědnosti za operace s cizí měnou. Nejvyšší finanční vedoucí je ekonomický manažer, který je motivován pouze celkovým hospodářským výsledkem a ne výškou kursových zisků, či správnou pro-

gnózou kursového vývoje a podobně. Je to tak logicky, jelikož ekonomický manažer má na starost řídit celou oblast podnikových financí. Proto by zřejmě bylo vhodné v podniku vytvořit pracovní místo, či nebo alespoň stanovit odpovědného pracovníka. Tento zaměstnanec by byl přímo odpovědný za velikost kursových ztrát, či zisků, za prognózu vývoje kursů, za správně zvolené zajištění devizového rizika i nástroj platebního styku. Tyto dopady jeho rozhodnutí by měly být přesně kvantifikovány a na jejich základě by byla určena výše jeho motivační složky mzdy.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci bylo mým cílem provést analýzu účtování a vykazování v cizí měně v jedné české společnosti. Prvním dílčím cílem bylo provést shrnutí literárních poznatků týkajících se cizoměnových operací. Toto shrnutí je v teoretické části. Jelikož je to problematika poměrně rozsáhlá, soustředil jsem se na témata, která úzce souvisejí s analyzovaným podnikem. Jako zdroj bylo použito několika publikací a internetových článků. Do teoretické části jsem okrajově zahrnul i problematiku platebního styku se zahraničím a kurzových rizik. V analytické jsem provedl splnění druhého dílčího cíle a tím byla analýza procesu účtování a vykazování v podniku XY se zaměřením zejména na oblasti, kde má účetní jednotka na výběr mezi více možnostmi účtování a vykazování. Jednalo se zejména o zvolení denního či pevného kursu a problematikou s tím spojenou a počítání kurzových rozdílů. Jako zdroj byly použity hlavně vnitropodnikové účetní směrnice. Dále byl samozřejmě analyzován způsob platebního styku se zahraničím a způsob zajištění devizových rizik. Pozornost jsem věnoval i analýze odpovědnosti za operace s cizí měnou. A konečně v poslední části, jako splnění třetího dílčího cíle byl na základě zformulován návrh a doporučení v oblasti cizoměnových operací ve všech výše uvedených oblastech.

V oblasti účtování a vykazování v cizích měnách se jednalo především o doporučení účtovat denním kursem se zjišťováním kurzových rozdílů po každé operaci. V oblasti platebního styku se zahraničím jsem navrhnul penalizaci (nebo naopak skonto) za opožděnou (dřívější) platbu faktury, či opožděné (dřívější) otevření akreditivu u ruských odběratelů. V oblasti devizových rizik byla doporučena termínová operace k zajištění kurzového rizika. A konečně v oblasti řízení odpovědnosti za operace s cizí měnou jsem doporučil kvantifikovat dopady rozhodnutí u těchto operací a na jejich základě určit výši motivační složky mzdy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY***Monografie:***

- [1] BERÁNEK, P. *Cizí měny a kursové rozdíly*. 4. aktual. vyd. Olomouc : ANAG, 2005. 200 s. ISBN 80-7263-294-9.
- [2] KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 17. vyd. Praha: Polygon, 2007. 416 s. ISBN 978-80-7273-143-5.
- [3] KRÁL, M. *Devizová rizika a jejich efektivní řízení ve firmě*. 1. vyd. Praha : VOX, 2003. 240 s. ISBN 80-86324-28.
- [4] MARVANOVÁ, M., HOUDA, M. *Platební styk: aneb platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním a zahraničním obchodě*. 1. vyd. Brno : Ecom, 1993. 248 s.
- [5] MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

Legislativa:

- [6] České účetní standardy pro podnikatele
- [7] Vyhláška č. 500/2002 Sb., ve znění vyhlášky č. 472/2003, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- [8] Zákon č.124/2002 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
- [9] Zákon č. 191/195 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů
- [10] Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů
- [11] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- [12] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon č. 563/1991 Sb.,o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

- [15] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- [16] *Business.center.cz* [online]. 1998-2008 [cit. 2008-05-13]. Dostupný z WWW:
<<http://business.center.cz/business/pojmy/pojem.aspx?PojemID=546>>.
- [17] *Česká národní banka* [online]. 2003-2008 [cit. 2008-05-13]. Dostupný z WWW: <www.cnb.cz>.
- [18] *Komerční banka* [online]. 2006 [cit. 2008-05-04]. Dostupný z WWW:
<http://www.kb.cz/cs/seg/seg3/products/bank_guarantee.shtml>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Procentuální poměr obchodů firmy v roce 2007 [vlastní zpracování]	36
---	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Objem obchodů v roce 2007 [vlastní zpracování]	35
Tab. 2. Účtování o účtu pokladna [vlastní zpracování]	38
Tab. 3. Účtování o účtu banka [vlastní zpracování]	38
Tab. 4. Účtování o vystavených fakturách [vlastní zpracování]	39
Tab. 5. Účtování o částečně inkasované pohledávce [vlastní zpracování]	41
Tab. 6. Účtování o zálohách [vlastní zpracování]	42
Tab. 7. Účtování o záloze na SC vrácené ve stejné měně [vlastní zpracování]	43
Tab. 8. Účtování o záloze na SC vrácené v korunách [vlastní zpracování]	43

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Vnitropodnikové směrnice „Kursy cizích měn, kursové rozdíly a jejich účtování“

**PŘÍLOHA P I: VNITROPODNIKOVÉ SMĚRNICE „KURSY CIZÍCH
MĚN, KURSOVÉ ROZDÍLY A JEJICH ÚČTOVÁNÍ“**